

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัย โครงการพื้นบูรเวณประวัติศาสตร์เก่าตระหง่าน อยุธานแห่งชาติ ตระหง่าน ได้ผ่านก้าวเรื่องราวชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเลบันเก่าตังและเก่าลิเป๊ะ เป็นจุดที่สำคัญที่สุดในข้อมูลเบื้องต้นของการศึกษาวิจัยด้วย วิธีศึกษาวิจัยดำเนินการ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. เอกสาร

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริเวณประวัติศาสตร์เก่าตระหง่าน จากแหล่งเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดประชาชน หน่วยงานราชการ ในท้องถิ่น และเอกสารที่อกรองไว้ ส่วนตัว ทั้งที่เป็นหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ เอกสารพิมพ์ดิจิทัล เอกสารตัวเขียน บันทึก และภาพที่เก็บข้อมูล

1.2 ข้อมูลชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเล จากเอกสารที่พิมพ์เผยแพร่ แล้ว ทั้งในรูปของหนังสือ นิตยสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัย

2. บุคคล

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับบริเวณประวัติศาสตร์เก่าตระหง่าน จากการสัมภาษณ์บุคคลที่อยู่ในชุมชน ให้ข้อมูลสำคัญตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ รวม 4 กลุ่ม คือ กลุ่มอดีตเจ้าพนักงานกรมราชทัพที่เคยปฏิบัติงานบนเกาะตระหง่าน กลุ่มอดีตนักไทยเก่าตระหง่าน ทั้งนักไทยภักดีและนักไทยการเมือง กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เคยปฏิบัติการกิจบนเกาะตระหง่าน

และกลุ่มผู้รับเห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากการสืบค้นพบว่าผู้ที่อยู่ในข่ายที่จะให้ข้อมูล สำคัญได้มีเหลืออยู่เพียงกลุ่มอีดีเจ้าพนักงานกรมราชทัณฑ์กับกลุ่มอีดีตนักไทยเท่านั้น

กลุ่มอีดีเจ้าพนักงานกรมราชทัณฑ์ที่มีชีวิตอยู่ และสามารถสืบค้นได้ในขณะที่ศึกษาวิจัยมีเพียง 5 คน ทุกคนเป็นอีดีเจ้าพนักงาน ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ขาดคุณสมบัติที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูล 1 คน เนื่องจากสภาพร่างกายและความจำล่าเลื่อน คือ นายสาเนียง เป็นมนุษย์ไม้มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลก จึงยังคงเหลือผู้ให้ข้อมูลสำคัญอยู่ในกลุ่มนี้เพียง 4 คนเท่านั้น

สำหรับกลุ่มอีดีตนักไทยเชิงเด่น ที่บังมีชีวิตอยู่และสืบค้นได้ 3 คน ในจำนวนนี้ "นายพริก เกื้อนุ่น" ไม่สามารถตามตัวได้ จึงยังคงเหลือผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้เพียง 2 คน

ส่วนกลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจและกลุ่มผู้รับเห็นเหตุการณ์ ที่บังมีชีวิตอยู่ เท่าที่สืบค้นได้ จำนวน 2 คน คือ "จ่าม่อน" กับ "iko-lak"² จ่าม่อน เป็นผู้ขาดคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากชำราญป่วยเรื้อรัง ความจำล่าเลื่อน ส่วน Iko-lak ไม่อายตามตัวได้

2.2 ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเลบนเกาะอาดังและเกาะลิเบี๊ะ ได้ตั้งเป้าหมายบุคคลผู้ให้ข้อมูลได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มชาวเลในพื้นที่ศึกษาภัย กับกลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ศึกษา รวมทั้งผู้ช่วยในการด้านนี้โดยเฉพาะ บุคคลผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเลบนเกาะอาดังและเกาะลิเบี๊ะตั้งกล่าวมีจำนวนมาก แต่ด้วยข้อจำกัดในด้านระยะเวลาของศึกษาวิจัย กับข้อจำกัดด้านสภาพพื้นที่ศึกษา ซึ่งเป็นเกาะกลางทะเลลึก จำกัดด้วยช่วงเวลาการเดินทาง จึงทำให้ต้องก่อหนี้เป้าหมายบุคคลกลุ่มนี้ไว้เพียง 9 คน กลุ่มชาวเลในพื้นที่ศึกษาจำนวน 5 คน และกลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ศึกษาจำนวน 4 คน เป็นผู้ออกข้อมูลสำคัญ

3. พนทศึกษา

3.1 เก้าอี้ครุเตา มีพื้นที่ศึกษา 2 บริเวณ คือ

3.1.1 บริเวณเขตอ่าวยะ โภชอดัง

3.1.2 บริเวณเขตอ่าวยะ โภชวัว

3.2 เก้าอี้ตั้งและเก้าอี้เบี้ย

3.2.1 เก้าอี้ตั้ง บริเวณอ่าวยะ โภช โภชบะ และอ่าวนสน

3.2.2 เก้าอี้เบี้ย บริเวณโภชรอบห้องเก้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ มี 2 แบบ คือ

1.1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์เก้าอี้ครุเตา

1.2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเลเก้าอี้ตั้งและเก้าอี้เบี้ย

2. เครื่องมือสำรวจ

2.1 กล้องวัดน้ำ พื้นมองปีกฟัน

2.2 เทปวัดระยะทาง ระยะ 50 เมตร

2.3 เข็มทิศ

3. เครื่องมืออ่าน-เขียนแผนที่

3.1 ไม้บรรทัด 300 พลิบดา สำหรับอ่านพิกัดภูมิศาสตร์จากแผนที่ ขนาด

มาตรฐาน 1 : 50,000

3.2 ตารางอ่านพิกัดกริด

3.3 แ้วขยายสำหรับอ่านเส้นขั้นความสูง

3.4 ปากกาเขียนแผนที่

3.5 เครื่องหมายข้ามศีรษะสำหรับข้ายกแผนที่

3.6 เครื่องถ่ายเอกสาร สำหรับย่อและขยายแผนที่

3.7 บรรทัดร่องเขียนตัวอักษรพร้อมอุปกรณ์

3.8 ได้รับแผนที่พร้อมอุปกรณ์

3.9 เครื่องถ่ายพิมพ์เขียวพร้อมอุปกรณ์

3.10 กระดาษเขียนแผนที่

3.11 แผนที่ชุด L 7017 ระหว่าง 4922 II

4. เครื่องมือสร้างรูปจำลอง

4.1 เลื่อย

4.2 คัตเตอร์

4.3 กาวลาเท็กซ์

4.4 กระดาษทราย

4.5 แปรงทาสี

4.6 เครื่องพ่นสี

4.7 ปะเก็นไม้กอก

4.8 ไม้อัด

4.9 สี

4.10 คอมพิวเตอร์

4.11 เลเซอร์ พринเตอร์

5. เครื่องมือเก็บบันทึกข้อมูล

5.1 กล้องถ่ายรูป

5.2 เครื่องบันทึกเสียง

5.3 พิมสี พิมสไลด์

5.4 แก็บบันทึกเสียง

5.5 เครื่องพิมพ์คด

5.6 อุปกรณ์การเขียน

5.7 เครื่องหมายสไลด์

6. เครื่องมือเขียนภาพลายเส้น

6.1 ชุดเครื่องมือเขียนแบบ

6.2 กระดาษเขียนแบบ

6.3 กระดาษรองเขียน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาเอกสาร

1.1 เอกสารเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เกาะตระเตาที่เก็บรวบรวมไว้ จำนวน
ตามระดับความสำคัญของข้อมูลเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1.1.1 เอกสารชนิด มี 6 ประเภท คือ

1) ประกาศของทางราชการ จำนวน 10 ฉบับ

2) เอกสารของหอจดหมายเหตุแห่งชาติ จำนวน 1

ฉบับ

3) หนังสือพิมพ์ จำนวน 8 ฉบับ

4) หนังสือ จำนวน 6 ฉบับ

5) บันทึก จำนวน 3 ฉบับ

6) ภาพเขียน จำนวน 1 ภาพ

1.1.2 เอกสารชนิด มี 2 ประเภท คือ

1) หนังสือ จำนวน 27 ฉบับ

2) วิทยานิพนธ์ จำนวน 4 ฉบับ

1.2 เอกสารเกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเล มีเอกสาร 4

ประเภท ดังนี้

1.2.1 วารสารและนิตยสาร จำนวน 27 ฉบับ

1.2.2 หนังสือ จำนวน 5 ฉบับ

1.2.3 วิทยานิพนธ์ จำนวน 3 ฉบับ

1.2.4 เอกสารอื่น ๆ จำนวน 2 ฉบับ

2. การสัมภาษณ์

2.1 สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงในเหตุการณ์ประจำสถานที่ฯ ที่มีชีวิตและมีคุณสมบัติในการให้ข้อมูล รวม 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1.1 กลุ่มอตีดเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ จำนวน 4 คน คือ

1) นายชวลิต มหาวิจิตร อายุ 82 ปี อตีดผู้คุมตัว

นิคมฝึกอาชีพยะรูเตา พ.ศ. 2485-2486 (ช่วงแรก) และ พ.ศ. 2488-2491 (ช่วงหลัง)

2) นายเอ้ม จิตต์ปราโมต อายุ 75 ปี อตีดผู้คุมตัว ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดทะเบียน นิคมฝึกอาชีพยะรูเตา พ.ศ. 2485-2491

3) นายนคร สุนหงษ์ทอง อายุ 65 ปี อตีดผู้คุมตัว

นิคมฝึกอาชีพยะรูเตา พ.ศ. 2488-2490

4) นายไพบูลย์ ดิษย์หตุ อายุ 74 ปี อตีดผู้ช่วยพัสดุ นิคมฝึกอาชีพยะรูเตา พ.ศ. 2486-2488

2.1.2 กลุ่มอตีดนักไทย จำนวน 2 คน คือ

1) นายเชื้อ เกปัน อายุ 96 ปี

2) นายนิตร์ รองรัตน์ อายุ 84 ปี

2.2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเล มีทั้งชาวเลซึ่งเป็นเจ้าของกรณีศึกษาและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ รวม 2 กลุ่ม ดังนี้

2.2.1 กลุ่มชาร์เตอร์ จำนวน 5 คน

- 1) นายชัวร์เต็ม หาญทะเล อายุ 75 ปี
 - 2) นายอุเทง หาญทะเล อายุ 67 ปี
 - 3) นายสุเต็ม หาญทะเล อายุ 42 ปี
 - 4) นางรื่นอุด หาญทะเล อายุ 41 ปี
 - 5) นายนิเด็น หาญทะเล อายุ 35 ปี

2.2.2 กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ศึกษา จำนวน 4 คน

- 1) นายอนันต์ ทิมปอง ครุฑัยรัตน์ โรงเรียนบ้านเก่าอาดัง
 - 2) นายสมพงษ์ ศรีเรือง ครุฑ์โรงเรียนบ้านเก่าอาดัง
 - 3) นายณัฐพงษ์ สุวรรณภัตต์ เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยบ้านเก่าอาดัง
 - 4) นายจรัส วงศ์สมัน สำนักงานการประชุมศึกษา กกง.
อ.ไก่ห่อท่าแพ จังหวัดสกลนคร

3. การศึกษาภารกิจสนาม

3.1 การศึกษาประวัติศาสตร์เกษตรฯ

3.1.1 ก้าหนดพนท สำรวจเบื้องต้น ขั้นตอนนี้เป็นบริเวณประวัติศาสตร์ และศึกษาลักษณะสิ่งก่อสร้าง รวม 2 บริเวณ คือ

- บริเวณเขตอ่าวตะ โลหะอุดง
 - บริเวณเขตอ่าวตะ โลหะราวด

3.1.2 สำรวจ (Surveying) ประกอบด้วย งานหลัก 2 งาน คือ

1) งานวงรอบ (Traverse)

2) งานหาพิกัดทางภูมิศาสตร์ (Geographic Co-ordinate) และพิกัดกริด (Military Grid Co-ordinate)

งานสำรวจ ได้รับความร่วมมือจากนายช่างไขชา และนักศึกษา
วิทยาลัยครุสังขลา ดังนี้

กองช่างเทศบาลเมืองสงขลา

- (1) นายยุทธนา เมื่อนพิทักษ์
- (2) นายสุชน แก้วขาว

กองช่างเทศบาลเมืองหาดใหญ่

- (1) นายถาวร นิตย์ไช
- (2) นายพรศักดิ์ ชนวนพัฒนาสกุล
- (3) นายกฤญา วัตรช่วย

นักศึกษาวิชาเอกภูมิศาสตร์ วิทยาลัยครุสังขลา

- (1) นายประเสริฐ ขวัญแก้ว

นักศึกษาวิชาเอกศิลปะ วิทยาลัยครุสังขลา

- (1) นายไอพาร ชูรัตน์
- (2) นายดิเรก อินทร์ทองช่วย

3.2 การศึกษาชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเคล บริเวณศึกษาราม 2

บริเวณ คือ

3.2.1 เกาะอ้าง บริเวณอ่าวทะไส ปีบียะ และอ่าวสัน

3.2.2 เกาะลิเป๊ะ บริเวณโขบยรอนเกาะ

4. งานแผนที่และรูปจำลอง

4.1 จัดทำแผนที่เกาะทะรุเตาและแผนที่เขตอุทยานแห่งชาติ ชุด L 7017 ระหว่าง 4922 II และระหว่าง 4822 II มาตราส่วน 1 : 50,000 พิมพ์ครั้งที่ 2 กรมแผนที่ทหาร

4.2 ขยายแผนที่เกาะทะรุเตา ระหว่าง 4922.II จากขนาดมาตราส่วน 1 : 50,000 เป็น ขนาดมาตราส่วน 1 : 5,000 โดยแสดงเส้นชนิดความสูงทุกเส้น ของแผนที่ต้นร่าง ขนาดมาตราส่วน 1 : 5,000

4.3 เบียนแผนที่ต้นร่าง

กำหนดเส้นแนวทางถนนสายเดิมที่สร้างในสมัยประวัติศาสตร์ กำหนด ตามแนวร่องสังก่อสร้าง ในอดีตลง ในแผนที่ต้นร่าง โดยอาศัยข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม

4.4 จัดทำรูปจำลอง (Model)

รูปจำลองเกาะทะรุเตา มาตราส่วน 1 : 5,000 จัดทำแยกเป็น 6 ชิ้น นำมาต่อแบบเข้ากันเป็นแผ่นเดียว กันรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 3.0×5.62 เมตร ตรงมุมซ้ายบนของรูปจำลอง เป็นรูปจำลองเขตอุทยานแห่งชาติทะรุเตา ขนาดมาตราส่วน 1 : 50,000 วัสดุหลักที่ใช้ทำประกอบค้ำย ไม้ ไม้อัดและปะเก็น ไม้ก้อก

5. งานศึกษาลักษณะสังก่อสร้าง

ในการศึกษาลักษณะสังก่อสร้างในบริเวณประวัติศาสตร์เกาะทะรุเตา ดำเนิน ตามขั้นตอนดังนี้

5.1 ศึกษาข้อมูลประเพณีสืบก่อสร้าง จากเอกสาร การสัมภาษณ์และการสำรวจภาคสนาม

5.2 ศึกษาข้อมูลลักษณะสืบก่อสร้าง และประเพณีสืบก่อสร้างเพิ่มเติมจากอดีตเจ้าพนักงานกรมราชทัณฑ์ที่เคยปฏิบัติงานบนเกาะตะรุเตาและอดีตนักไทยเก่าตะรุเตาพร้อมกับเขียนภาพร่างลายเส้นลักษณะสืบก่อสร้างตามข้อมูลที่ได้ แล้วให้ผู้บอกรข้อมูลตรวจสอบทั้งนี้ โดยให้ผู้บอกรข้อมูลที่พอยจะร่างภาพบน ๆ ได้ ได้ร่างภาพลายเส้นให้ดูก่อน

5.3 นำภาพลักษณะสืบก่อสร้างที่เขียนเสร็จแล้วตามข้อ 5.2 ให้ผู้บอกรข้อมูลทุกคนที่ยังจำกัดลักษณะสืบก่อสร้างนั้น ๆ ได้ ได้พิจารณาตรวจสอบวิเคราะห์ร่วมกันจนเป็นที่พอใจ

5.4 นำผลการพิจารณาตรวจสอบและวิเคราะห์ตามข้อ 5.3 มาแก้ไขปรับปรุง เขียนภาพใหม่ แล้วนำไปผู้บอกรข้อมูลตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งหรืออีกหลายครั้ง จนได้ภาพสืบก่อสร้างที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ วิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ 2 วิธี คือ

1.1 การวิพากษ์วิจารณ์ภายนอก (External Criticism) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลว่า เป็นเอกสารฉบับเดิมหรือไม่ เพียงใด ทั้งนี้โดยพิจารณาจากลักษณะการเขียน การเขียนสะกดคำรันต์ ข้อมูลที่เป็นหลักฐานอ้างอิง เป็นต้น

1.2 การวิพากษ์วิจารณ์ภายใน (Internal Criticism) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความเชื่อถือของข้อมูลนั้น จากการพิจารณาความถูกต้องของข้อมูล และองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่ง โดยปกติจะหาร่วมกันไปกับการวิพากษ์วิจารณ์ภายนอก

2. ข้อมูลการท่าแพนที่ มีการก่อหนดจดและลักษณะสิ่งก่อสร้าง ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบแผนที่ที่นั่งร่าง ขนาดมาตราส่วน 1 : 5,000 กับ

ภูมิประเทศจริง แล้วปรับปรุงให้ถูกต้องตามความเป็นจริง วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแหน่งของสิ่งก่อสร้าง กับภูมิประเทศจริง

2.3 วิเคราะห์ผังบริเวณสิ่งก่อสร้าง เพื่อหาพิกัดและพื้นที่บริเวณสิ่งก่อสร้าง

2.4 วิเคราะห์ลักษณะสิ่งก่อสร้าง โดยการเปรียบเทียบข้อมูลของลักษณะสิ่งก่อสร้างประเภทต่าง ๆ จากผู้ออกแบบราย ๆ คน

3. ข้อมูลชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเดิม

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

เชิงอรรถ บทที่ 2

- 1 สัมภาษณ์ นายสมิตร เก่อนุน
- 2 สัมภาษณ์ นายพานิช พ่วงพูล

